

Nr 400

Av herr Rimmerfors m. fl., om statsanslag till en upplysningsfilm
angående rökningens skadeverkningar, m. m.

(Lika lydande med motion nr 326 i Första kammaren)

Tobaksförbrukningen i vårt land är i snabbt stigande. Särskilt markant är tobaksbrukets utbredning bland barn och ungdom. Undersökningar visar att en hel del 9—10-åringar röker regelbundet. Av 15—16-åringarna är omkring 40 % rökare. Även antalet vanerökande flickor ökar betänkligt. Hos många ungdomar övergår ett till synes oskyldigt rökande till ett svårfrånkomligt missbruk. Den medicinska expertisen ser denna utveckling som en allvarlig samhällsfara. Föräldrars och lärares förmaningar betraktas av ungdomen som »onödigt tjat», och i många hem och skolor har man gett upp hoppet. På åtskilliga håll har man emellertid beslutat sig för att göra en samlad insats för att få något grepp om detta svåra samhällsproblem. Skolstyrelser, föräldraföreningar, lärarkollegier, barnavårdsnämnder, personalgrupper och enskilda från hela vårt land frågar i allt större utsträckning efter moderna hjälpmedel för planerad upplysningsverksamhet om rökningen.

För att möta detta behov tillsatte Riksförbundet mot tobaken för några år sedan en skolkommitté med uppgift att få till stånd film, stillfilm, folders och andra lämpliga hjälpmedel. Under sitt arbete har kommittén stått i kontakt med bl. a. kungl. skolöverstyrelsen och Målsmännens riksförbund. Då det gällt de ekonomiska problemen har kommittén hittills hänvänt sig till företag, föreningar och enskilda för att få behövliga medel. Några projekt har på detta sätt kunnat genomföras.

Filmen »En cigarrett?» i smalfilmsversion har sålunda tillkommit genom direktör Lundqvists i International Education Films Ltd AB försorg. Denna film vänder sig huvudsakligen till gymnasieungdom och vuxna.

Filmen »Rökpaus» och stillfilmen »Varför?», som för närvarande håller på att utarbetas genom skolkommitténs försorg, vänder sig huvudsakligen till elever i realskolan och enhetsskolans högstadium. Medel till dessa filmer har ställts till förfogande bl. a. från Riksförbundet mot tobaken.

En avväjningskur för 40 elever vid Stockholms skolor har genomförts under år 1960 tack vare att 5 000 kronor ur Bångska stiftelsen ställts till skolkommitténs förfogande för detta ändamål.

Det som här nämnts är exempel på vad som kunnat göras med hjälp av ekonomiskt stöd från företag, föreningar och enskilda. Det vill emellertid synas som om möjligheterna att få ytterligare bidrag från sådant håll är synnerligen begränsade. Då ett fortsatt intensifierat upplysningsarbete

vid våra skolor under de närmaste åren synes vara ytterst angeläget, står skolkommittén inför ekonomiska problem av sådan räckvidd, att bidrag som erfordras inte kan förväntas inflyta i så snabb takt, att en verkligt effektiv propaganda kan sättas in. Det är av denna anledning vi föreslår riksdagen de åtgärder som här nedan närmare preciseras.

Bland de för närvarande mest angelägna behoven må nämnas följande: En film i färg med sikte på åldersstadiet 10—12 år, d. v. s. den ålder då rökningen ofta börjar, bör komma till stånd snarast möjligt. Den sakliga upplysningen och propagandan, som dock inte får bli någon »vulgärpropaganda», tas upp i en stillfilm till vilken hör grammofonskiva eller ljudband med speakertext. Produktionskostnaderna för film och stillfilm beräknas till cirka 90 000 kronor.

Såsom ett värdefullt komplement bör filmen och stillfilmen »följas upp» av en folder, som utdelas till skolornas elever. Denna folder bör även kunna bli en god utgångspunkt exempelvis för diskussioner vid föräldramöten o. s. v. Försöksvis skulle denna folder komma till användning för upplysningskampanjer vid skolorna inom några län. Kostnaderna för en sådan folder beräknas till cirka 30 000 kronor. Slutligen må nämnas, att erfarenheterna av den avvänjningskur som genomfördes för 40 elever i Stockholms skolor 1960 var så gynnsamma, att det vore synnerligen önskvärt att ytterligare ett antal av storstädernas elever finge samma möjlighet till gratis rökavvänjning. Ett anslag på 25 000 kronor skulle ge avvänjningskurer åt cirka 200 elever.

Med hänsyn till vad som här anförts får undertecknade hemställa,

att riksdagen måtte besluta att för ifrågavarande ändamål anslå följande belopp, att förvaltas av kungl. skolöverstyrelsen:

för framställning av en upplysningsfilm för åldersstadiet 10—12 år jämte kompletterande stillfilm om rökningens skadeverkningar 90 000 kronor;

för framställande av en folder i anslutning till filmen 30 000 kronor, samt

för gratis avvänjningskur för cirka 200 elever i storstädernas skolor 25 000 kronor.

Stockholm den 25 januari 1961

Einar Rimmerfors

Arne Magnusson

Carl Eric Hedin

i Jönköping

M. Berglund

Eric Nelander

Daniel Wiklund

i Stockholm

Evert Svensson

Jan-Ivan Nilsson

Elias Jönsson

i Kungälv

i Tvärålund

i Ingemarsgården

Bengt Börjesson

Brita Elmén

i Falköping